

חלקי בקהילתי

בית תורני - חברתי לבוגרי ישיבות עובדים - לאורם של גדולי התורה

הרה"ג ברוך צבי גרינבוים שליט"א
ראש ישיבת דרך ה' - חלקי בקהילתי

יהי חלקי עמהם

סולמות לשמיים

הסיבה לכך היא זו. כל מצווה או התגברות בכל נושאי החיים 'מעלים' את היהודי נקודתית, ומקדשים את חייו ואיבריו באותם עניינים, באותם מקומות וחפצים לשמם מכוונות המצוות. בלימוד תורה לעומת זאת, על הלומד לגייס את המוח שלו להבנה שכלית של החכמה האלוקית, וכשהמוח של היהודי תפוס ומעמיק במחשבות של תורה - והמוח כידוע שולט על כל גופו של האדם - הרי שבכך מקדש הלומד את כל גופו. או אז - גם כשהוא מחוץ לבית המדרש, בעבודה או בשאר עיסוקי והנאות החיים, הוא עובד אחרת, אוכל אחרת, מדבר אחרת, הוא אחר, הוא בן תורה.

כל אחד והסולם שלו.

נשים לב: מאורעות חייו של יעקב אבינו רצופי תלאות ומאבקים. כמעט אין שום דבר שהולך לו חלק. הוא יוצא לאוויר העולם כשידו אוחזת בעקב אחיו התאום, הוא לוקח את הברכות בעורמה. בורח וגולה מבית הוריו מאימת אחיו הרוצה להורגו, הוא מתמודד כעשרים שנה עם שקריו הבלתי פוסקים של לבן הארמי, בורח גם משם, ונאלץ לקבור בטרם עת את רחל אמנו על אם הדרך. הוא מתמודד עם 'חינוך הבנים' - מעשהו של ראובן, מכירת יוסף בנו אהובו, מעשה דינה ופעולותיהם הנמהרות של שמעון ולוי, ולבסוף הוא יורד מהארץ הקדושה למצרים, ומצהיר בפני פרעה 'מעט ורעים היו שני חי'. מדוע צריך יעקב אבינו, בחיר האבות, לעבור חיים קשים שכאלה? ללמדנו על תפקידו אנו - בניו וממשיכי דרכו של יעקב אבינו. לכל אחד מאתנו יש בעולם תפקידים ומטרות. כל יום ותפקידו המיוחד, כל יום ואתגריו שלו. כל אחד והמשפחה שלו, הילדים שלו, והעבודה שלו, כל אחד והסולם שלו.

אתגרים אלו אינם רק ניסיונות ומבחני נאמנות - הבאים לבדוק אם נישאר מאמינים למרות הכל. הקשיים הללו הם הזדמנויות וסולמות, ולכל אחד מאתנו ניתן 'סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה', שדווקא אתו ועל ידו יכול כל יהודי להגיע 'לשמים'.

יעקב אבינו רואה בחלומו הנבואי: "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו". מה פשר החלום? מהו הסולם, מהי הארץ ומה הם השמים, ומי הם המלאכים העולים והיורדים בסולם?

נראה, שחלום הסולם הראה ליעקב אבינו את המשמעות העצומה של פעולותיו של האדם בעולם החומר, הארצי והמגושם. תפקידו של היהודי בעולם הוא לקדש את החומר - לעלות, להתקדם, להתרומם ולהעפיל אל על - שלב אחרי שלב. ההתקדמות הזו נעשית באמצעות סולם רוחני של לימוד תורה וקיום מצוות. הסולם הזה מוצב ב'ארץ', במקומות הכי גשמיים, בתאווה החיים השונות, באוכל, בכסף, בבית המדרש ובמקומות העבודה, בבית ובמרחב הציבורי, ובכל פינה מחיי המעשה של האדם. תפקידו של היהודי לעלות בסולם המצוות, ולהעלות את חייו הארציים לכיוון ה'שמיים' - שהם ביטוי למצבו הרוחני האידיאלי. המעשים הטובים שלנו, הנעשים בתוך חיי העולם החומרי והארצי, נראים לפעמים פשוטים וחסרי משמעות, אבל באמת יש להם משמעות אדירה, והם מגיעים עד לשמיים...

המלאכים העולים והיורדים בסולם - הם האתגרים הרוחניים, וניסיונות החיים הנשלחים (מלאך הוא שליח) לפתחו של כל אחד על כל צעד ושעל, והם מחכים ליהודי ש'יעלה' אותם למעלה, ויצליח להכניס אל תוך ארציות החיים את ערכי השמיים, ובכך יהפוך 'ארץ' ל'שמים'.

המלאכים העולים - הם המעשים הטובים שלנו בתוך עולם החומר, שכבר הצלחנו להתקדם ולעלות איתם. המלאכים היורדים - הם כנראה האתגרים החדשים והמשתנים העומדים לפנינו - הזדמנויות שעדיין לא מימשנו, שליחויות ואתגרים של חיי חומר ירודים - שעדיין לא קידשנו והעלינו ל'שמים'.

סולם התורה

סוגי סולמות רוחניים רבים, מוצבים לו ליהודי בעולם שכאמור - מסוגלים להעלות אותו ל'שמים'. ה'סולם' שאיתו אפשר לטפס עוד ועוד, למקומות גבוהים ביותר הוא לימוד תורה.

איך התורה מצילה

שאלת השבוע | 3

חיים לערבים

דבר המערכת | 3

משהו קטן, מהצד

מדור הלכה | 2

בבית לבן הארמי

שמח בחלקי | 7

קנאה כגורם מוטיבציה

נפשי בשאלתי | 6

חדש ומרענן

בתוך קהל ועדה | 5

משהו קטן, מהצד

**כלל: טלטול מוקצה בצורה עקיפה מוגדר
'טלטול מן הצד' שדינו קל יותר מטלטול
בידיים. דין זה יבואר בשאלות שלפנינו:**

איבוד בניעור הארנק בחדר השינה, יש לנער אותו מהכיס. אם אתה נמצא במקום בו הארנק עלול להיגנב אין 'חובת נייעור' ואכן אפשר להסתובב עם המכנסים כשהארנק בתוכם.

שאלה: לצרור המפתחות שלי מחובר בין היתר גם המפתח של הרכב שלי. בשבת אני צריך כמובן רק את המפתח של הבית שמחובר לצרור. האם אפשר להשתמש בצרור מפתחות זה בשבת?

תשובה: התשובה לשאלה מצויה זו כוללת את כל ההלכות שהבאנו בשאלות הקודמות. אסור לטלטל את הצרור כולו בידיים, משום שבזה הוא מטלטל בטלטול גמור את המפתח של הרכב, שהוא כמובן מוקצה (משום שהוא מיועד לשימוש אסור בשבת).

אם מרימים את הצרור על ידי אחיזה בחישוק המתכת שבו תלויים המפתחות או במפתח של הבית, יוצא שאת מפתח המוקצה מטלטלים ב'טלטול מן הצד', ומכיוון שלקחת הצרור היא לצורך השימוש במפתחות ההיתר, מותר לטלטל את כל הצרור באופן זה על אף שיש בו מפתח של רכב, משום שזה נחשב ל'טלטול מן הצד לצורך דבר המותר'.

אם יש אפשרות לנתק ולהפריד את המפתח של הרכב משאר הצרור בלי שהוא יינזק או יילך לאיבוד, צריכים לעשות כן משום 'חובת נייעור' שהבאנו, ואסור לטלטל את הצרור כאשר המפתח של הרכב עדיין מחובר אליו.

כמובן שאם מלכתחילה מטרת טלטול הצרור היא בשביל להחביא אותו כדי שמפתח הרכב לא ייגנב, הדבר אסור, משום שזה נחשב ל'טלטול מן הצד לצורך דבר האסור'.

לסיכום: 'טלטול מן הצד' מותר בשבת רק כאשר הוא 'לצורך דבר המותר', וגם באופן זה, אם אפשר בקלות לנער את המוקצה ולא לטלטלו בטלטול מן הצד, צריכים לעשות כן משום 'חובת נייעור'.

שאלה: בליל שבת האחרון גיליתי ששכחתי את הטלפון על השולחן הקטן במרפסת, ובתחזית דיברו על גשם. ברור לי שאסור להרים את הטלפון ולהכניס אותו הביתה, משום שאסור לטלטל מוקצה גם בשביל לשמור שלא יינזק, אולם חשבתי שאולי יהיה מותר להכניס את השולחן הביתה (כשהטלפון עליו) משום שאני לא ממש מטלטל את הטלפון אלא את השולחן. האם זה נכון?

תשובה: אסור לטלטל את השולחן לצורך זה. הגם שלא מטלטלים את המוקצה בידיים אלא באופן עקיף, אסור לטלטל מוקצה ב'טלטול מן הצד' כאשר המטרה היא לצורך המוקצה, ודבר זה נחשב ל'טלטול מן הצד לצורך דבר האסור' שאסור בשבת.

אבל, אם הצורך בהכנסת השולחן לבית הוא שימוש בשולחן עצמו, מותר לטלטל אותו למרות הטלפון שעליו, משום ש'טלטול מן הצד' - לצורך דבר המותר בשבת, מותר.

שאלה: במהלך השבת, נקרעו לי המכנסים. הזוג היחיד שיש לי כעת, הוא מכנסי יום חול התלויים על קולב בחדר, אך בכיסם נמצא הארנק שלי. אני מחשב בדעתי שמותר לי ללבוש אותם, כי טלטול הארנק הוא טלטול עקיף, ולא נעשה לצורך המוקצה ('צורך דבר האסור') אלא לצורך השימוש במכנסים ('צורך דבר המותר'). האם באמת מותר לי ללבוש את המכנסים?

תשובה: החשבון שלך הוא נכון, אולם יש דין נוסף בהלכות אלו של 'טלטול מן הצד', והוא הדין של 'חובת נייעור'. פירוש דין זה הוא, שאם אפשר לנער את המוקצה במקומו בלי שהוא יינזק או ייאבד ולחסוך בזה את הטלטול מן הצד, חייבים לעשות כן, ולכן מכיוון שאין חשש נזק או

דבר המערכת

חיים לערבים

בסדר היום האידיאלי, כפי שהוא מופיע במזמור 'ברכי נפשי' הערב הוא זמן הסיום של יום העבודה: "יֵצֵא אָדָם לְפַעֲלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עֲדֵי עֶרֶב" (תהילים ק"ד, כג). גם אצלנו, יום העבודה במשרד או בעסק, מסתיים בשעות אחר הצהריים, ועד הערב, אנחנו כבר בחזרה בבית.

אך בכל הקשור לקדושה, אנחנו יודעים שהערב הוא לא סיום אלא התחלה: "מֵעֶרֶב עַד עֶרֶב תִּשְׁבְּתוּ שְׁבִתְכֶם". היום הקדוש, ככל יום קדוש מתחיל מהערב, ונמשך והולך עד הערב הבא. כלומר, ניתן ללמוד שבמבט של תורה, הערב הוא בעצם זמן של התחלה חדשה.

ארגון 'חלקי בקהילתי' המאגד קהילות של בוגרי ישיבות - חרדים עובדים לפרנסתם, לאורם של גדולי התורה, מתחדש בתקופה האחרונה, בכמה היבטים בהם גם העלון אותו אתם קוראים כרגע - תכניו, עיצובו ומרחב הפצתו. אחד המיזמים המשמעותיים עליו אנו עמלים בתקופה זו, הוא הקמת בתי מדרש וכוללי ערב - 'חלקי בעמלי' - שיהיו גולת הכותרות של קהילות 'חלקי בקהילתי' בהן הפעילות עד עתה הייתה חד שבועית, ולאור הביקוש הגדול יש צורך בהקמת בית מדרש ללימוד יומי - מידי ערב.

תוכלו לקרוא בהרחבה על מיזם זה, במדור 'בתוך קהל ועדה' - מהנעשה בקהילות חלקי. כאמור, הערבים הם זמן של התחלה חדשה, ואנו תקווה כי הצורך שהתגבר מתוך מאורעות הזמן המאתגר בו אנחנו נמצאים, ישמש כח רב עוצמה בבניין עוד ועוד בתי מדרשות חדשים, בעד עמינו ובעד ערי אלוֹקינו.

נתחזק ונתאמץ

לא נירא ולא ניחת

המערכת

שאלת השבוע הרב ברוך לב

איך התורה מצילה חיים?

שאלה:

אני בוגר ישיבה עובד, שמשתדל לעסוק בתורה, במסגרת קהילת 'חלקי בקהילתי' באזור מגורי באחיסמך. אני מכיר מקורות רבים בחז"ל בהם מבוארת ההנחה היסודית כי לימוד תורה הוא מציל חיים. ואכן, בעתות מלחמה וזמני חירום, קוראים הרבנים להרבות בתורה - כי היא מצילה חיים, ובכוחו של לימוד תורה לסייע בלחימה - לפחות אם לא יותר - כמו כוחו של החייל בשדה הקרב. אני מאמין שכך הם הדברים, אך מבקש להבין את ההיגיון העומד בבסיס הנחת יסוד זו?

תשובה:

בוגר ישיבה יקר. הנותן חיים לכל חי, מי שמקיים ומהווה את העולם כולו, זה הקב"ה. תפקידו של יהודי בעולם הוא לגלות לעולם את מציאותו של בורא עולם ואת השגחתו על העולם. התפקיד הזה יכול להתבצע רק דרך חיבור והתקשרות אתו. כלומר, לא מספיק שנאמין בקיומו של בורא עולם שאיננו 'מכירים' אותו ואיננו יודעים מהם רצונותיו, אלא צריך גם להתקשר אתו ולהתחבר אליו. ההכרות והתקשרות האפשרית אתו ברמה הכי גבוהה, היא העיסוק בחכמתו וערכיו, והבנת הרצונות שלו. רק אם 'נכיר' את הקב"ה יותר - נוכל לתקשר אתו, ולגלות לעולם - דרך ההתקשרות הזו - שיש בורא עולם שהוא לא רק קיים אלא שאנחנו יודעים מה הוא רוצה, ואיך אפשר להתקשר איתו. הדרך היחידה לעשות זאת - היא לימוד התורה שלו - בה הוא גילה את ערכיו ורצונותיו.

הרצון 'ללכת בדרכיו' וההבנה המעמיקה את דרכי ה' - הם מהות החיבור שלנו עם ה'. כשאנחנו עוסקים בתורה מתוך מגמה להבין את דרכי הבורא, אנחנו מתחברים אליו ומנכיחים אותו יותר בעולם. ככל כמה שאנו מביאים לעולם את דבר ה' ע"י לימוד התורה - כך אנו כביכול מגבירים את נוכחותו של ה' בעולם. בגלל היותו של ה' מקור החיים - ב'נוכחותו' המוגברת ע"י תורת החיים שאנו לומדים - אנו מרבים חיים. החיבור אל התורה שהיא דבר האלוקים - הוא החיבור הגדול ביותר אל מעיין החיים. לומדי התורה הדבקים בה - מתחברים בכל הווייתם אל ה' שהוא מקור החיים עצמם. לכן, ככל שאנו מגלים את האלוקים לעולם ע"י האחיזה בתורה הנקראת 'עץ החיים' - באותה מידה אנו מביאים יותר חיים לעולם, ו'תורמים חיים' ללוחמי ישראל שבחזית - הנלחמים על החיים.

לשמור - לעשות

אתה מרגיש תקוע? זו רק הרגשה מעצת היצר. נסה לעשות ולפעול.

מכירים את המשפט "אני מרגיש שהכל תקוע בחיים"? אם שמעתם אותו מאנשים קרובים ולא אמרתם אותו בעצמכם - מצבכם טוב. מסתבר, שלכל אדם יהיו במהלך חייו לפחות כמה תקופות בהם ירגיש שהכל תקוע. זה יכול להיות בשידוכים, בהמתנה לילדים, בפרנסה, בחיפוש דירה וכו'. כל דבר שאמור לנסוע, לפעמים נתקע. בדיוק כמו בכביש, שום טכנולוגיה לא יכולה לפתור את בעיית הפקקים, מהסיבה הפשוטה שאין פתרון העומד בקצב הייצור והמכירה של הרכבים החדשים.

אז מה יהיה? קודם כל, צריך להפנים שלפעמים יש פקק וצריך להירגע ולחכות. בדיוק כמו שאנחנו מרגיעים את הילדים, כשעומדים בפקק והם: "נו אבא תיסע..." אחרי שנגרענו נבדוק אם יש דרך לפתור את בעיית התקיעות שלפעמים נמשכת שנים? אם נתבונן בדמותו של יעקב אבינו "בחיר האבות" נראה שאצלו הכל הלך בקושי, מהמאבק עם עשיו אחיו על הבכורה והברכות, ועד למסע אל בית לבן, בחוסר כל. העבודה שבע שנים ברחל ועוד שבע שנים נוספות. אצל יעקב הכל מגיע בקושי, ואחרי זמן. אבל הוא תמיד נוקט בפעולות, אם היו מרמים אותנו ואחרי

שבע שנות עבודה בשדה מביאים את הכלה שלא רצינו, היינו בועטים ועוזבים. אך יעקב אבינו ממשיך לעבוד.

אולי זה גם סוד הקשר הפנימי בין יעקב ללאה, שניהם נוקטים במעשים ופעולות. לאה, האחות שהועידו לעשיו, זכתה בסוף להתחתן עם יעקב ראשונה, וגם ללדת לו חלק גדול מהשבטים, כולל לוי ממנו יצאו משה ואהרן. ויהודה שממנו המלכות. הכל בגלל שלא ויתרה, מתוך אמונה שאם סידר השם שככה יקרה, עליה לנקוט במעשה. המדרש מספר שיעקב שאל את לאה מדוע רימתה אותו? והיא ענתה לו שלמדה זאת ממנו שלקח את הברכות מעשיו.

אז מה עושים כשמרגישים תקועים? שמעתי בשם הרבי ממעזיבוז שליט"א שרגיל לענות למי שאומר לו 'רבי אני מרגיש תקוע בחיים' - תשובתך במה שאמרת. אתה מרגיש תקוע, זוהי הרגשה בעלמא מעצת היצר. העולם מתחדש בכל יום ורגע, מה שאתמול לא היה לו סיכוי, היום יכול להשתנות. צריך להתפלל לישועת השם, ולעשות מעשה השתדלות. כך נהגו אבותינו, כשהיה בהם רצון אמיתי למלאות את שליחותם בעולם, הם לא ויתרו, עשו כל שביכולתם. ובורא עולם בחדו היה איתם ושמר אותם בדרך. שנזכה כולנו, למצוא בזמני קושי את הדרך, או הפירצה, לצאת מזה. וכבר הבטיחו חז"ל: "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו"

מעשים מחכימים מגדולי הדורות

זה אומר כולה שלי

כאשר מנהלים משא ומתן עם רמאי, אין טעם בטיעונים - נכונים ככל שיהיו

כאשר רוב יהדות אשכנז התגוררה במזרח אירופה, תחת שלטון הפולנים, הרוסים והנסיכויות השונות, נאלצו גדולי ישראל לא אחת להשתדל מול הקיסר. באחת האסיפות, נועצו המשתתפים כיצד להשתדל אל נכון, ואיזו היא הדרך הישרה שיבור לו השתדלן בבואו לפני המלך.

עצר אותם החפץ חיים, באמרו כי אין טעם בדיון זה שהרי ברמאים עסקינן וכל טיעון - נכון ככל שיהיה, לא יעלה ולא יוריד. וראייתו, מהפסוקים שבסוף פרשתנו: לבן רודף אחרי יעקב, מחפש את התרפים ואינו מוצא. ואז חורה

ליעקב והוא רב עם לבן. הוא מטיח בפניו את כל מעלליו המרושעים, את השקר האינוסופי. הוא מתאר בפרוט רב איך התמסר בכל כוחו לרעות את צאנו, בחום ובכפור, ביום ובלילה. בסיום דבריו של יעקב, היינו מצפים שמול דברים נכוחים אלו ישתק לבן בהלם. אך לבן עונה את יעקב בלי להתבלבל. צריך לשפשף את העיניים כדי להאמין: "וַיַּעַן לְבָן וַיֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הִנֵּנוּ - בְּנֵתִי וְהַגָּנִים - בְּנִי וְהַצֵּאן - צֹאנִי וְכָל - אֲשֶׁר - אֶתָּה - רָאָה - לִי הוּא".

אמר להם החפץ חיים, אתם מבינים? כאשר המשא ומתן הוא עם רמאי, אין בכלל עם מי לדבר. גם אם נציג דברים כהווייתם, אמת לאמיתה, דבר דבור על אופניו, יישיר הרמאי את מבטו, ויאמר בלי להניד עפעף - הכל שלי?

מהנעשה בקהילות 'חלקי'

התחדשות מרעננת בארגון 'חלקי בקהילתי'

לאור אתגרי התקופה, הביקוש הגובר למסגרות תורניות, והרצון הגדול בחיבור קהילתי, פונה ארגון חלקי להקמת בתי מדרש וכוללי ערב בקהילות ברחבי הארץ. בכדי לשמוע אודות המהלך, אנחנו משוחחים עם הרב יהודה צ'ולק, יום הקהילה באחיסמך, וראש תחום הכוללים בארגון.

בתפיסה שלי, פותח ר' יהודה ואומר: 'חיבור אמיתי בין אנשים, הוא רק עם האנשים איתם אני נפגש מידי יום. מפגש חד שבועי הוא נחמד, ואין ספק שהוא שומר על קשר חברי נחמד, אבל בכדי ליצור קבוצה מגובשת, בעלת מכנה משותף ואחוזה קרובה, צריך להיפגש על בסיס יומי.

החיבור החברתי הזה, הוא יסוד הבניין הקהילתי כולו. כשלאנשים נעים לבוא למקום המפגש, כשכף ונחמד לשטוף שיחה, לנהל דיון מעמיק ופורה, האווירה של ה'ביחד' היא שמושכת את החברים לשוב ולבוא ללימוד המשותף.

ואם כבר 'לימוד משותף' חשוב להבין: המבנה בכוללי הערב שלנו, הוא לא בהכרח של זוגות חברות. בתוך עמנו אנחנו יושבים, ולא כולם יכולים להגיע כל ערב מימות השבוע. לכן החברות הם יותר שלישיות או רביעיות. כך, גם כשאחד מהחברים לא יכול להגיע – החברותא נמשכת. יש גם קבוצות של חמישה או ששה שלומדות דף היומי בצוותא, כשאחד מהחברים הוא הדומיננטי יותר, אבל המתכונת היא לימוד משותף.

ארבעה כוללי ערב כבר נפתחו בקהילות 'חלקי' מסיים ר' יהודה בקול מתרונן, ועוד היד נטויה. אני בטוח שלימוד יומי בקהילות שלנו, יחזק ויתרום לחיבור הקהילתי, וישדרג את הקהילה כולה.

חלקי בקהילתי
בית תורני - חברי לבגדי ישיבת שבדים - לאורם של גדולי התורה

כה לחי

ברכת הצלחה נשלח מעומק ליבנו לידידינו היקרים

הרב דב וינברג שליט"א בני ברק - קרית הרצוג	הרב אריה איזנפלד שליט"א פתח תקווה
הרב יעקב אדלר שליט"א בית שמש	הרב בונים שטרון שליט"א בני ברק

לרגל יסוד מסגרת חלקי בעמלי - כולל ערב בקהילות יתן הבורא וחפץ ה' יצליח בידם לגבש סביסם קהילת בני תורה העמלים לפרנסתם באמונה ומתעלים בעסק התורה מתוך דיבוק חברים

מאחלים
הרב **הנהגלה היזמים והלומדים**

עוד מקהילות 'חלקי' בשבוע החולף:

בקהילת פתח תקוה - מרכז העיר שומעים אחת לשבועיים שיעור מדיין חשוב, המשתף את החברים בסוגיא שנידונה באולם בית הדין, עם מראי מקומות לעיון מעמיק

באלעד, התאספו החברים במוצ"ש לשיעור שעסק בזוגיות, וסעודת מלווה מלכה

בפתח תקווה - גני הדור התקיים כמידי שבוע 'רביעי עיוני' והפעם עם הרב אלי מאיר פייבלזון שליט"א

ב'חלקי' - צפת, לא נבהלים מהפסק חשמל וממשיכים בכל הכח

כמה טוב לקנא!

רבים מאיתנו מכירים את צביטת הקנאה הזו, שמופיעה פתאום...

את הטור השבוע אבקש לפתוח בשאלה מטרידה:
מה מניע אותנו? מה גורם לנו מוטיבציה?

אם נהיה כנים עם עצמנו, נגלה שהדחף שלנו לקום ולעשות מעשה נראה ככזה שמגיע ממקום די שלילי. אנחנו מקנאים בהצלחה של קולגה ולכן רוצים להצליח יותר ממנו. עינינו כלות כשאנו רואים את השכן המיליונר נכנס לרכב הפאר שלו, ואנחנו מבטיחים לעצמנו לעבוד עוד כדי להיות קצת יותר עשירים.

האמת היא שגם בעניינים רוחניים זה כך. רבים מאיתנו מכירים את צביטת הקנאה במכר שסיים את כל הש"ס, בזה שקם כל בוקר לוותיקין או באדם שמכיר את כל המשנה-ברורה בעל פה.

האם נכון לומר שכל המוטיבציה שלנו בחיים מגיעה ממקום שלילי?

*

אנו רגילים להתייחס לקנאה כאל מידה שלילית, כזו שיש לעמול לבטל ולשרש. אך במפתיע, בפרשת השבוע אנו מגלים שעם ישראל הושתת ונבנה בזכות המידה הזו: 'וַתֵּאָרָא רַחֵל כִּי לֹא יֵלְדָה לְיַעֲקֹב וַתִּקְנָא רַחֵל בְּאֲחֹתָהּ, וַתֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הֲבֵה לִי בָנִים וְאִם אֵין, מֵתָה אֲנֹכִי' (בראשית, ל, א).

רחל מקנאה. זו קנאה שמעוררת אותה לפעולה. ואם זה לא מספיק, היא מבקשת להגביר את הקנאה עוד יותר. היא מגיעה ליעקב עם הצעה: 'וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמִתִּי בְלָהָה בְּאֵל אֱלֹהֵי וַתֵּלֶד עַל בְּרָכִי וְאֶבְנָה גַם אֲנֹכִי מִמֶּנָּה' (שם, ג). זו הסיבה שנישואי יעקב עם בלהה יסייעו לה להיפקד בעצמה: כדברי הספורנו המפרש: 'ואבנה גם אנכי' - כמו אחותי: 'ממנה' - שבקנאת חברתי יתעורר טבע כלי הזרע לפעולותם.

כמה שאקנא יותר, אומרת רחל, יש סיכוי גדול יותר שאגיע למטרה. ככל שהקנאה תבער יותר, כך אצליח להשיג את מה שחשוב לי ולתפקידי בעולם.

זו אותה רחל שנודעה במידת הצניעות והוויתור שלה.

זו רחל אמנו בזכותה מובטח עם ישראל כי עוד ייגאל וישוב לגבולו. רחל, סמל מידת הוותרנות, מלמדת אותנו שלפעמים קנאה היא מידה מבורכת. 'קנאת סופרים' היא קנאה שלא גורמת לנו לשבת בחוסר מעש ולהסתפק בקיטורים. קנאת סופרים היא כזו המדרבנת אותנו לקום ולעשות מעשה, לא להסתפק במה שיש לנו אלא לפעול, להתקדם ולהצליח.

כמובן שאין הכוונה לכל קנאה, רש"י מבאר שרחל קנאה במעשיה הטובים של לאה. היא הבינה שדרך הצלחתה של אחותה היא יכולה ללמוד כיצד להתקדם בעצמה. היא ידעה שהיצר העוצמתי ביותר, זה שמאפשר לנו לקום ולעשות מעשה, הוא יצר הקנאה. יצר שכאשר הוא מנותב באופן נכון הוא יכול לחולל מהפכה.

כך אומר הקב"ה לדוד המלך: אמר הקב"ה: קנא! שאלמלא הקנאה אין העולם עומד אין אדם נוטע כרם אין אדם נושא אשה ואין אדם בונה בית (ילקוט שמעוני, תשכח).

אצל לאה אנו שומעים את אותו המסר, מהכיוון ההפוך: 'וַתֵּהָרֶה עֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר הַפֶּעַם אֹדָה אֶת ה' עַל כֵּן קָרָאתִי שְׁמוֹ יְהוֹדָה וַתֵּעַמֵּד מִלֶּדֶת. נִדְמָה כִּי הַהוּדִיָּה עַל הֵילֵד שְׁנוּלֵד הִיא זֹה שְׁגוּרֵמֶת לַעֲצִירָה. הַעוֹבְדָה שֶׁהִיא מוֹדָה אֶת ה' וְקוֹרֵאת לְבִנָּה יְהוּדָה מוֹבִילָה לָכֵךְ שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת מִלֶּדֶת. מִדּוּעַ? מִבְּאֵר ה' אֲבֵן עֲזָרָא: כְּטַעַם: הַפֶּעַם הַזֶּה, אַחֵר שִׁישׁ לִי אַרְבַּעַה בָּנִים, אֹדָה הַשֵּׁם, כִּי לֹא אַחֲמוּד לִהְיוֹת לִי עוֹד; כְּאוֹמֵר: אֹדָה אֶת הַשֵּׁם שֶׁנֶּתַן לִי כָל זֶה, וְיִסְפִּיק לִי. עַל כֵּן עֲמַדָה מִלֶּדֶת.

היא הפסיקה לחמוד. לכן היא עמדה מלדת. בשביל להצליח צריך לחמוד. לקנא. לשאוף קדימה. לקנא במעשים הטובים, לחמוד להביא שבטי י-ה. להשתמש במידות הללו, אלה שאנו רגילים לראות כשליליות ובעייתיות, כמנוע. ככלי שיעיף אותנו למעלה.

*

לכל אחד מאיתנו יש מושאי קנאה. יש המקנאים באברך שלומד תורה כל היום, יש המקנאים בזה שמצליח להתמיד בדף היומי או בכל מסלול קבוע אחר. אנו רגילים להדחיק את רגש הקנאה הזה ויחד עם זאת להתיימש מראש... פרשת השבוע קוראת לנו: קנא! התמקד בתחושות הללו ותכוון את עצמך למסלול עשייה אפקטיבי!

'חלקי בקהילתי' - כדי שלא תישאר בלי קהילה משלך.
למידע: 02-6260115

אמת מארץ תצמח

יש לי שידוך מעולה להציע לך, פתחה הרבנית ואמרה אך ישראל יענקב מיהר לקטוע אותה...

ישראל יענקב היה תלמיד מבוגר בישיבת 'כוכב מיעקב' בירושלים. לא מעט שדכנים ניסו להציע לו שידוכים מבנות ירושלים, ללא הצלחה. יום אחד נקרא החתן דנו, אל הרבנית מטשעבין, אשת ראש הישיבה. יש לי שידוך מעולה להציע לך, פתחה הרבנית, אך בעודה מונה את מעלותיה של המדוברת המהוללה, עצר אותה יעקב ישראל, ובקשתו בפיו. אשמח אם אוכל לראות תמונה של הכלה, לפני שאנחנו מתקדמים כאן עם השידוך. 'לא יעשה כן במקומנו...' השיבה לו הרבנית מטשעבין, כשהיא מצטטת פסוק מפרשת השבוע, במבטא חסידי עסיסי: 'לא יעושה כן בן במקומי' - לתת את הציצה (הצורה) לפני הציצה'.

אומרים שתמונות משקרות, למרות שהן שוות יותר מאלף מילים. הן אמנם מנציחות רגע אחד במדויק, אך במנותק מההקשר הרחב בו הוא התרחש. המדור 'חלקי בארץ החיים' של ידידי המחונן ר' ברוך יערי, מוקדש מידי שבוע לתמונה אחת, רגע אחד אותו לכד הצלם המוכשר בעדשתו, שמספר לנו סיפור שלם מאחוריו. זה מדור נפלא, והוא חביב על

הקוראים, כמו גם העורך, עד מאוד. אבל יודע כל מי שניחן בעין ספקנית וביקורתית, שלעולם אין להיסחף אחר המבט השטחי, ויש לקלף שכבה אחר שכבה עד שנחשפת האמת הצרופה.

הרמב"ן כותב כי מעשי האבות, הם סימן עבורנו הבנים, משום שכל שאירע להם, חזר ואירע לנו. אברהם ירד למצרים בגלל הרעב, לקחו ממנו את אשתו ורק לאחר שפרעה הוכה מכות גדולות, הוא שולח אותו לארצו מלווה במתנות גדולות. יצחק נעקד על המזבח, לקדש את שם ה' ויעקב נרדף בידי עשיו השונא אותו, ונאלץ לגלות לארץ נכר. אירועים אלו, חוזרים ומתרחשים לעמנו בכל תולדותיו, בסגנונות שונים של גלגולי הזמן וצוק העיתים, אך כולם נרמזו בחומש בראשית.

רק פרשת המגורים בבית לבן, חסרה מן ההיסטוריה של עמנו. תמיד חיינו לצד גויים ששנאו אותנו, וביקשו להשמיד להרוג ולאבד. מעולם לא חיינו כמשפחה לצד רמאי ושקרן, המסובב אותנו בכחש, מעמיד פנים כמי שדואג לנו, אך בעצם מבקש לעקור את הכל. אך רבותנו לימדו אותנו שהגלות האחרונה, במחיצת הערב רב המעורבים איתנו, את בנותיהם אנו נושאים לנשים ומהם פרנסתנו, היא הגלות בבית לבן. מול ים השקר המציף אותנו, לא נשאר לנו הרבה לעשות. רק לבדד את עצמנו מהרעש הנורא, להתעלם ולהסתגר בבית המדרש, ולקיים בעצמנו 'עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי'.

חלקי בארץ החיים

ברוך יערי

אין זה כי אם בית אלקים זה שער השמים

צהרי יום ב' השבוע, רחבת הכותל כל המתפללים מתגוננים מהקור מהרוחות והגשמים, בתוך קשת וילסון רק היהודי היקר הזה, מרגיש שבשעת מלחמה מתפללים במקום הקבוע גם אם הוא חשוף לקור והרוח כמעט תולשת את טליתו. כשהתחיל גשם זלעפות, הרים את המטריה, והמשיך את מעשי אמו בפרשת השבוע "נפתולי אלוקים נפתלתי... גם יכולתי".

מו"ל: חלקי בקהילתי - יוזמת קהילתית תורנית. מייסד: הרה"ג ברוך צבי גרינבוים עורך: אהוד בן יהודה כותבים קבועים: הרב אפרים קרלינסקי, הרב ברוך לב, הרב ישי גוזלן, הרב משה שמעון אופן, אריק אייזנפלד, א.ב. ברוך יערי עיצוב גרפי: עיצוב גרפי | אפרת 050-6604987

חלקי בקהילתי: רחוב קהתי 14 ירושלים מרכז מידע ארצי:

02-6260115 helkioffice@gmail.com chelki.co.il

קול קורא

אם יש לך אופי של יזם חברתי,
ואתה רגיש לעניינם של בוגרי הישיבות העמלים לפרנסתם-
שמחפשים לעצמם מקום של שייכות וחיבור

מקומך אתנו !

ארגון היזמים של 'חלקי בקהילתי' יעניק לך את כל מה שאתה
צריך כדי שתצליח לפתח מסביבך קהילת חברים תורנית.

מרכז המידע של 'חלקי בקהילתי'

מוקד חלקי: 02-6260115 ☎ helkioffice@gmail.com ✉ chelki.co.il 🌐